

Presjek Maksencijeve bazilike

ANTIČKI FILOLOZI

II dio: M – Z

M

MARKELIN (Μαρκελλίνος), 5/6 .st. Grčki gramatičar, autor najopsežnije Tukididove biografije nastale spajanjem raznih starijih izvora. Čini se da je M. identičan s komentatorom djela *O položaju* Hermogena iz Tarsa.

○ *Markelinov spis sastavljen iz bilježaka o Tukididu koje se odnose na njegov život i misli* (Μαρκελλίνου ἐκ τῶν εἰς Θουκυδίδην σχολίων περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ τῆς τοῦ λόγου ιδέας)

MARKOMAN (Marcomannus), 3. ili 4. st. Rimski retor germanskog porijekla. Autor komentara Ciceronovu djelu *De inventione* od kojeg su fragmenti sačuvani kod kasnijih autora.

○ komentar Ciceronovu spisu *De inventione*

MECIJE TARPA, Spurije (Spurius Mecijs Tarpa), 1. st.pr.n.e. Rimski pisac, književni kritičar i voditelj Pompejeva kazališta. Spominje ga Horacije. O njegovu kritičarskom radu ne znamo ništa.

○ nepoznato

MEGAKLID (Μεγακλείδης), 4. st.pr.n.e. Grčki gramatičar porijeklom iz Atene. Autor objašnjenja uz Homerove epove koja se često citiraju u sholijama i leksikografskim djelima.

○ objašnjenja uz Homerove epove; *O Homeru* (Περὶ Ὁμήρου)

MENANDAR iz Laodikeje (Μένανδρος), 3. st. Gramatičar i retor, autor komentara uz djela Demostena i Aristida, te dvaju djela iz teorije govornišva.

○ *O pohvalnom govorništvu* (Περὶ ἐπιδεικτικῶν)

○ *Razmatranje Genetlijeva naučavanja o pohvalnom govorništvu* (Γενεθλίωv διαίρεσις ἐπιδεικτικῶν); komentari uz Demostena i Aristida

MERID (Μοῖρις), nepoznato vrijeme (2/3. st.?). Grčki gramatičar, autor jednog rječnika atičkog dijalekta u kojem su atičke riječi objašnjene helenističkom *koine*.

○ *Atički rječnik* (Ἀττικιστής)

METODIJE (Μεθόδιος), 5. st. Grčki gramatičar, autor etimološkog rječnika od kojeg su sačuvani samo izvaci slova A.

○ etimološki rječnik

MINUCIJE Pakat v. IRENEJ

MINUKIJAN (Stariji) (Μινουκιανός), 2. st. Grčki retor porijeklom iz Atene, pripadnik tzv. 2. sofistike. Autor izgubljene rasprave o retorici poznate iz polemike Hermogena iz Tarsa (kojeg je pobijao) i Porfirijeva komentara. Pisao komentare uz Demostenove spise i druge gramatičke i retoričke teme.

○ *Retorička vještina* (Τέχνη ῥητορικῆ), komentar uz Demostena

BAZILIKA

Bazilika je tip reprezentativne javne zgrade nanijenjena, najčešće, potrebama sudovanja ili trgovine. U gradnji bazilika dosegla je rimska arhitektura vrhunske dosege u oblikovanju profanih prostora. Osnovni oblik rimska je bazilika preuzela od Grka: prototip takva prostora, vjerojatno, predstavljao je Kraljevski trijem (στοὰ βασιλική) na atenskom trgu. Rimski su graditelji poslije drugog punskog rata taj osnovni oblik prenijeli u Rim i stvorili građevinu pravokutna oblika čiji je unutarnji prostor podijeljen redovima stupova u tri nejednaka dijela nazvana brodovima (*navis*). Središnji je brod povišen i širi od bočnih, a osvijetljen je redovima prozora iznad stupova. Najstarija bazilika sagrađena je na poticaj Katona Starijeg 184. pr.n.e. (tzv. *Basilica Porcia*), a najpoznatije su bazilike izgrađene na Forumu: *Basilica Aemilia* (sagrađena 179. pr.n.e. po nalogu cenzora Marka Emilija Lepida) i *Basilica Iulia* (započeo ju je Cezar a dovršio 12. n.e. August kao peterobrodnu građevinu). U carskom se Rimu bazilike pretvaraju u monumentalne građevine (Trajanova *Basilica Ulpia* iz 113. n.e.) čiji je vrhunac, nesumnjivo, raskošno uređena monumentalna bazilika započeta pod Maksencijem koju je 315. godine završio Konstantin. Površina te bazilike iznosi 100x65 m, a njezini divovski ostaci zapanjuju i danas. Maksencijeva/Konstantinova bazilika posljednja je imala javnu funkciju: bila je namijenjena sudstvu. U isto vrijeme preuzimaju kršćani bazilikalni tip građevine za svoje bogoslužje, pa će ta vrsta zgrade nadživjeti pad Rimskog Carstva i raširiti se, u obliku kršćanskih crkava, čitavom Zapadnom Evropom.